

(המשך מעמוד 13)

שילטון העם, למען העם, עליידי העם). אך היו אלה נאומים בעלי איכות בלתי-רגילה, ומעין צו עקרוני-נורמטיבי-הומאני למען הדורות הבאים. אצלנו, עוסקים המספידים הממלכתיים בפוליטיקה של היום-יום. הטכס נמשך שעה ויותר, כשהמישפחה האומללה, הקורבן העיקרי של תעלולי המרצחים, כאילו עומדת בצל. אף לא יצרו פסק-זמן על-מנת להזיל דימעה על הקבר הרענן.

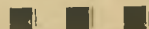
לאחר-מכן מגיע תור הנחת הזרים עליידי המיש-לחות. וכאן מגיע החיזיון המקאברי לשיאיו. טכס הנחת הזרים הוא מעין פולחן של הפיצול המינהלי וריבוי הרשויות בישראל. כל לטימוניה — והזר שלה. תחילה הונח זר של נשיא המדינה, לאחר-מכן זר של הכנסת, לאחר-מכן זר של הממשלה, כאילו שאי-אפשר לייצג את ריבונות ישראל, על כל האורגנים שלה, באמצעות זר אחד. עתה הגיע תור ה„חברים לעבודה“: זר ההנהלה; זר ועד העובדים; זר הדיילים; זר מועצת המנהלים.

הפוליטיקה בישראל: ניצול כל במה להבלטת הנוכחות של מרכיבי המערכת הפוליטית; תרבות של הצהרות; התפצלות לכל הבוקה, המבוקה והמבולקת של המינהל הציבורי, הממלכתי והדתי של החברה הישראלית.

לא הייתי מעלה על הכתב היררה-רילב ראויים לצינעה, אלמלא הייתי עד לכך שתופעה זו התפשטה על כל הלוחותינו הממלכתיים, והיתה לאריח-קבע ב-תתרבות חדשה המתפתחת אצלנו.

דומה שישראל ועמה יפילו קורבנות נוספים בעתיד. קורבנות אלה הם קודם-כל יקירי מישפחותיהם. הדם אינו ניתן לחלוקה ואף לא לקולקטיוויזציה. על הדם השפוך משלמים מחיר שטני קרובי הקורבן.

לכן, מן הראוי לקצר טכסים כאלה ולהשאיר ב-מרכזם את היגון האותנטי, האכזר והנורא. תנו ל-מישפחה השכולה, ליוזמים ולקהילה הטיבועית של ה-קורבן, לבכות בשקט.

ההלווייה הממלכתית הפכה סמל נוסף של התרבות

פרופ' שבח וייס, חיפה

ליניץ' תרבותי

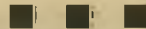
את המיכתב הבא קיבלתי מיצחק ארצי, ממלא-מקום ראש עיריית תל-אביב.

צופי המשדר „עלי כותרת“ שבו לקחת חלק, מסרו לי שכיבדת אותי במחמאה „ארצי החכם“. הכל הבינו שלא התכוונת למדוב של „נתן החכם“ ללסינג. לפי מיטב זיכרוני, לא נפגשנו מעולם לשיחה מצצה, פנים אל פנים, כדי שתהיה מסוגל לעמוד על רמת השכלתי, על תכונותי האינטלקטואליות והנפשיות, ותהיה עקב זאת מוסמך לחוות דעה עלי בפומבי.

אבל כיוון ש„הסינגון הוא האדם“, הרי מובהר שהעלבה בצורה שלוחת-רסן שייכת לאותה המערכת של אלימות מילולית, הגופכת אותך „דמות מעניינת“ בקריה האמנותית שלנו. גם אילו סינגונך האמנותי היה מחוץ לכל ויכוח כי גם אז, אין בכך כדי להצדיק רמה מסוימת ואנושית, המוצאת ביטוי בהטחת עלבונות חיים, בראש חוצות, כחחליף לוויכוח ענייני.

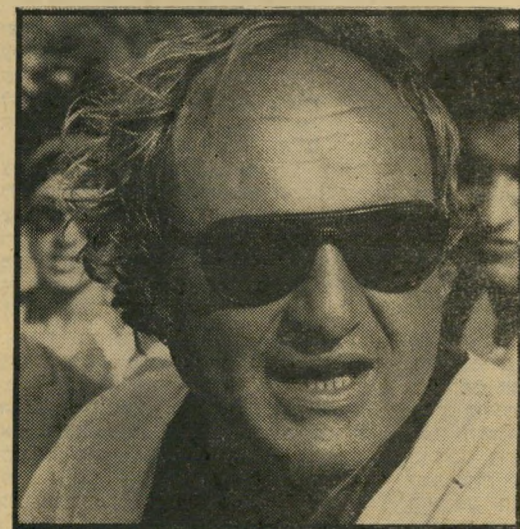
גם זרם בלתי-פוסק של גסות-רוח והפקרות לשונית לא ישנו את העובדה שהפסל, שבו רצית לגלם את מיר-שגי „השואה והתקומה“, אינו „עובד על הגל“, ואינו אומר ולא כלום לגבי הנושא למרבית האזרחים והאור-חיים הפוקדים את עירנו. אם פסל זה יישאר במקום שבו הוא ניצב עכשיו, הוא לא יהיה יותר מאשר עצם פרוב-למטי, בחלל כיכר מלכי ישראל, נוכחותו הפיסית והשם שהודבק לו תוך לחץ ותקיפות, אין בהם כדי להפוך יצירה זו לביטוי של נושא רגיש. התי בלב רובה של אוכלוסיית תל-אביב ואשר טרם מצא את ביטויו האמנטי-חי בעירנו.

הצעתי, לפני שנחיים, להעביר את הפסל למקום אחר; הצעה זו לא זכתה אז בתמיכה בהנהלת העירייה. אי-רוניה וולגריה בטלוויזיה לא תשנה את גישתי, הדהה לגישה של רבבות אזרחים.

וזאת תשובתי למר ארצי:

„כלום נכוחה היא שחיי חכם יהיו תלויים

במשפט כסילים? מי שמטרתו למצוא את בעיר-ניהם לא יצא לעולם ידי חובתם. הרי זה תחום שאין לו צורה לתפיסה ואין בו ממש לאחיה.“ מישל דה-המונטיין

בתשובה למכתבך ברצוני להבהיר כמה דברים: ● עשרות מכתבים לעיריה לא זכו לתגובה או תשובה, מילה כ„ארצי-החכם“ זיכתה אותי במכתב בן 276 מילים — אין צורך להכיר אישית עסקן צבורי על-מנת לקבוע דעה עליו. פועלך בשטח התרבות ואמנות מדבר בעד עצמו. אשר הוצב בזמן כהונתך בעיר יכול היה לפאר את כיכרות העיר חלם ברוב כבוד.

● מעולם לא היתה האמנות קשורה בטעם הקהל הרחב. אלו נאלצו התרבות והאמנות לעמוד בקריטר-יונים של משאלים ותורות אבנאיבי וברוך ג'מילי כי אז גם לנו לא הייתה עיריה, היינו ממשכים לגור-בעינים. מפעם-לפעם זוכה הצויליזציה לאנשים נאורים אשר בזכותם מוקמים אותם סמלים ועששים המעשים המעדידים כי מותר האדם מן הבהמה.

● אתה טוען כנגד סגנוני. דרושה צביעות מרובה לבוא אילן בטעות-סגנון. כאשר אתה ושכמותך קוראים עלי ליניץ' תרבותי לבקרים, ע"כ „טול קורה מבין עיניך“ —

● מעולם היה תפקידו של איש-ציבור נאמן להיות מגיניו של איש-הרוח במני בערות ההמון. אל-לילי איש הציבור לעשות פובליציסטיקה והון פוליטי מבורות. לא כל שכן ליבוי היצרים והסתה כנגד יצירת-אמנות הינם דבר פסול.

● אם נדבר על יושר ואומץ-לב אזרחי, ראשי איש-הציבור לבקר יצירת-אמנות, למרות שהנו מגן עליה. בוודאי שאינו ראשי להוליד שולל אנשים רק על-מנת להיות פופולארי. אתה יודע היטב שאין אפשרות להזיז את הפסל; מבחינה חוקית קיימת החלטת בג"ץ הן באשר למקומו של הפסל והן על צורתו. דבר שני:

האם קפריזה מרושעת של חבר דילטאנטיים בשטח ה-ראמנות מצדיקה הוצאה של 3-4 מיליון ל"י, זהו מחיר הזאת הפסל כיום.

לבסוף, במלוא הכנות, אני מוכן להעמיד את פועלי האמנותי בעיר תל-אביב מול פועלך, לחוות-דעת בפני כל אדם ו/או ועדה האמונים ומוסמכים בשטח האמנות ולקבל את חוות-דעתם.

נ.ב.

אני חוזר ומצהיר: אני בטוח בצדקתי ובשליחותי כאמן שהאנדרטה לשואה ולתקומה תעמוד במקומה, ובמשך הזמן תהיה לסימלה של תל-אביב.

יגאל חומרקין, תל-אביב

הנהג המכוער

האיטלקי מחפש במכונית את צורתה המושכת. הגרמני דורש ביצוע טכני מעולה מהמנוע. האנגלי מחפש מנוע קטן וחסכוני. האמריקאי בדרך-כלל, מעדיף מכונית גדולה עם מנוע גדול וחזק.

הישראלי בוחר לו מכונית לפי הצופר. הצופר חייב להיות קולני, צורם ומרגיז. כי הנהג הישראלי המכוער הוא גיבור הצופר.

עדיין האור הצהוב ברמזור, והנהג אחריו, חסר-הסבלנות, כבר צופר. ראיתי נהג הצופר לנהג סנדר שבגלל תקלה טכנית נעצר, הרים את מיכסה המנוע והחל מטפל במנוע. ראיתי יהודי עם זקן הצופר לנהג מונית שעצר לפניו כדי להעלות נוסע. למה הוא צופר? הרי צפירתו לא תעזור. נהג המונית ימח את הלכות שלו, ובגלל הצפירה יעשה זאת יותר לאט.

בחול"ל יש נשק נגד הצופרים ללא סיבה. עוצרים את המכונית, ובמתינות ניגשים לנהג הצופר ושואלים אותו למה הוא מקים רוע. כל שלח ממהר, ואיש לא עוצר את מכוניתו בתנועה מתוך תענוג.

תן שאנס לשני, תוריד את ירך העצבנית והחולה מ„הדק“ הצופר. אל הצפור, ואל תמריץ את הנהג שלפניך. הוא שווה לך, אל תהיה יותר חכם ממנו, הוא נוהג בדיוק כמוך, ואולי יותר טוב ממך. אם הוא לא זריז מספיק בשבילך, חכה בסבלנות, צפירתך לא

מובן שבין ציבור הנוסעים יש גם כאלה המתנהגים כבני-אדם. בלי צעקות קולניות, יושבים בשלווה, מכבי דים את השני ומפנים מקום לנוסעים אחרים, כחובה אנושית ואזרחית. התחשבות באדם אחר — דרך-ארץ. יש לי הרושם ש„הדוגלים“, שריימשלה, חברי-כנסת, מנהלי-חברות, שופטים, מנהלי-בנקים וכו', לא הש-תמשו בהסעה ציבורית מעולם, או לפני הרבה שנים, כשעדיין פחדו וכיבדו שוטרים בריטיים.

אני מודיע לך, נהג המכונית: הולך-הרגל הוא אדם כמוך, לא אזרח ממדרגה שנייה; ולמרות היותו חסר מכונית, הוא שווה לך.

המנטאליות של הרבה נהגים אומרת: „הנימוס הוא חולשה של רכיב-הלב“, ואני אומר: „נימוס זה גבריות — זה חוזק“. הייה מנומס — הייה גבר.

דרך-ארץ — זו מצווה. פילוסופיה יהודית — גלוי-תית טוענת, „מה איכפת לי — העיקר שאני בסדר, שהשני ישבור את הראש.“ לאנשים הדוגלים בפילוסופיה כזו אין זכות קיום.

נהג הצופר בתמידות הוא חולה צופר. לצפור זה לא גבריות, אתם, הנהגים, במקום להקשות את החיים אחד על השני, עליכם להנעים ולהקל את החיים לכולם.

שרגא מץ, טורונטו, קנדה

● שרגא מץ הוא ישראלי שידך לקנדה בשנים הראי-שונות של המדינה. הוא מבקר עתה בארץ כדי לבדוק את האפשרות לחזור ארצה.